Gradivo za medije

Ljubljana, 26. 11. 2011

Projekt Vrečka na vrečko 2011

Kazalo

1. Kronologija projekta Vrečka na vrečko 4

1. 1 Prva faza 4

1. 2 Druga faza 5

1. 3 Tretja faza 5

1. 4 Četrta faza 6

1. 5 Peta faza: Jesen 2011 6

2. Vrečka na vrečko 2011 8

2. 1 Fotonatečaj Vrečka na veji 8

2.1.1 Informacije, zbiranje ter menjava plastičnih vrečk 9

2.1.2 Aktivnosti Vrečka na vrečko 9

2.1.3 Zaključni dogodek 9

2.1.4 Program aktivnosti Vrečka na vrečko 2011 12

2.1.5 Rezultati ankete o porabi plastičnih vrečk v Sloveniji 13

2.1.6 O Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov 19

3. Plastične vrečke 21

3. 1 Osnovna dejstva 21

3. 2 Kako poteka proces razpada plastične vrečke? 21

4. Alternative 23

4. 1 Kako zmanjšati proizvodnjo in uporabo plastičnih vrečk 23

4.1.1 3P (3R) 23

4. 2 Kako opravite nakup brez plastične vrečke 24

4.2.1 Vedno imejte s seboj vrečko za večkratno uporabo 24

4.2.2 Pravočasno zavrnite plastično vrečko pri blagajni 24

4.2.3 Vzdržite se plastičnih vrečk na oddelku s sadjem in zelenjavo 24

4. 3 Alternative plastičnim vrečkam in priporočila 25

4.3.1 Papirnate vrečke 25

4.3.2 Biorazgradljive vrečke 25

4.3.3 Vrečke iz blaga oz. vrečke za večkratno uporabo ... 26
4.3.4 Košare, cekarji, gajbice, kartonske škatle ipd. ... 26
4.3.5 Priporočilo partnerjev projekta Vrečka na vrečko ... 26
5. Zakonodaja ... 28
5. 1 Ocena stanja ... 28
5. 2 Ukrepi za zmanjšanje porabe plastičnih vrečk v nekaterih državah EU ... 29
5.2.1 Francija ... 29
5.2.2 Irska ... 29
5.2.3 Malta ... 30
5.2.4 Slovenija ... 31
6. Kako se izognete drugi plastični embalaži ... 32
6. 1 Viri in literatura ... 32
7. Sodelujoči: partnerji, soorganizatorji, pridruženi partnerji ... 33
7. 1 Partnerji projekta ... 33
7.1.1 Društvo Ekologi brez meja ... 33
7.1.2 Društvo Eco Vitae ... 33
7.1.3 The Miha Artnak ... 33
7.1.4 Oblikovalski studio Lukatarina ... 33
7. 2 Soorganizatorka: Nataša Zuljan ... 34
7. 3 Soorganizator: Marko Orel ... 34
7. 4 Pridruženi partner projekta: Študentska hiša SRCe ... 34
7. 5 Partner fotonatečaja Vrečka na veji: Ekomagazin.si ... 34
7. 6 Gostujoči umetniki ... 35
7.6.1 Anselma ... 35
7.6.2 TMpriboljški ... 35
7.6.3 Rompom ... 35
7.6.4 Natan Esku ... 35
7.6.5 Smetumet ... 35
7. 7 Nastopajoči na zaključnem uličnem dogodku ... 36

7.7.1 Improleptika ... 36
7.7.2 Kosta ... 36
7.7.3 Šola za nastopanje BAST ... 36
7.7.4 Simpl, Perro, Rudstah (Datura, Nedelaz) ... 37
7.7.5 Žakpižon in Felis Catus ... 37
7. 8 Glavni podporniki in pokrovitelji ... 37
7.8.1 Luka Koper – donacija preko sklada Živeti s pristaniščem ... 37
7.8.2 Radio Center - medijski pokrovitelj fotonatečaja Vrečka na veji in projekta Vrečka na vrečko ... 37
7.8.3 Nebesa - pokrovitelj 1. nagrade fotonatečaja Vrečka na veji (dve nočitve za dve osebi v Nebesih) ... 38
7.8.4 Nikon - pokrovitelj 2. nagrade in 3. nagrade fotonatečaja Vrečka na veji ... 38
7.8.5 Citadela - razvoj aplikacije za fotografije in spletne strani fotonatečaja Vrečka na veji ... 38
7.8.6 Europlakat – oglasni prostor zmagovalnih fotografij fotonatečaja Vrečka na veji ... 39
7.8.7 Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice, d.o.o. - prostor za dogodke, stojnice in skladišče ... 39
7.8.8 Drugi podporniki - material ali storitve ... 39

1. Kronologija projekta Vrečka na vrečko

1. 1 Prva faza

Naša zgodba povezuje 4 partnerje: društvo Ekologi brez meja, umetnika The Miha Artnaka, društvo Eco Vitae in oblikovalski studio Lukatarina. Povezali smo se septembra 2010 in do novembra pripravili skupni prostovoljski projekt z imenom Vrečka na vrečko, ki je potekal med 20. in 28. novembrom v okviru Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov.

Zrno na zrno pogača. Kamen na kamen palača. Vrečka na vrečko — se splača?

V okviru projekta smo v mestni občini Ljubljana zbirali stare plastične vrečke in rabljene lončke za enkratno uporabo (ki nastanejo kot odpadek pri avtomatih z vodo in toplimi napitki), iz katerih so nastale različne umetnine - **Lovka na lovce (The Miha Artnak)** in **Ustavimo svetovno prvenstvo v plastičnih lončkih (Lukatarina).**

Lovka na lovce in Ustavimo svetovno prvenstvo v plastičnih lončkih na Kongresnem trgu v Ljubljani

Nastale umetnine imajo poleg estetske vrednosti tudi ozaveščevalni pomen. V okviru projekta so se izvajale tudi različne delavnice, kjer se je ustvarjalo iz rabljenih plastičnih vrečk in lončkov. Na stojnicah se je bilo mogoče podrobneje seznaniti s problematiko, na voljo pa so bile tudi vrečke iz blaga. Ves čas je bil projektu za in pred petami BAGFOOT. Po nekaterih govoricah naj bi bilo vrečasto bitje pravzaprav umetniška gverilska intervencija v javnih, medijskih prostorih avtorjev Katarine Mrvar in Luke Mancinija. Vpadi BAGFOOTa v različne oddaje, prispevke,

prireditve, njegovi posnetki na spletu in izpadi na Facebooku ter njegovi sprehodi po Stari Ljubljani, so dodobra vznemirili javnost. BAGFOOT ostaja skrivnost, za katero ne vemo, če bo kdaj dokončno pojasnjena. BAGFOOT smo pravzaprav in žal še vedno mi vsi.

V vrtcih, šolah in nekaterih drugih ustanovah je že pred začetkom potekalo zbiranje rabljenih plastičnih vrečk in kozarčkov, prav tako pa jih je bilo možno prinesti na stojnice ali v Okoljski center. V zameno so prinašalci dobili vrečke za večkratno uporabo. Skupaj je bilo zbranih okoli 40.000 plastičnih vrečk in 7.500 plastičnih lončkov.

S projektom želimo opozoriti na problem prekomerne uporabe in nepravilnega ravnanja s plastičnimi vrečkami v Sloveniji. Po nekaterih podatkih naj bi odrasel prebivalec Slovenije na leto v povprečju porabil med 130 in 150 plastičnih vrečk. Te po končani uporabi (ki običajno ni daljša od 30 minut) največkrat končajo med mešanimi odpadki, kamor ne sodijo, saj se jih da reciklirati (trenutno se jih reciklira le okoli 4%). Plastične vrečke se razkrajajo tudi do 1.000 let in predstavljajo grožnjo za naravo ter za zdravje ljudi in živali (predvsem morskih). Pri tem velja poudariti tudi, da so vrečke narejene iz neobnovljivih surovin, kot sta nafta in zemeljski plin.

- Več o lanskoletnih dogodkih v času ETZO tedna: http://ebm.si/oj/tekoci-projekti/bag-on-bag.html
- 10-minutni film, ki ga je posnela ekipa Studia 12: http://www.s12.si/ekologija/razno-ostali-prispevki/1288-vrecka-na-vrecko.html

1. 2 Druga faza

V decembru 2010 je nastopila druga faza projekta, ko je društvo Ekologi brez meja v sodelovanju z nekaterimi poslanci v slovenski parlament vložilo predlog Zakona o omejevanju rabe nakupovalnih vrečk, ki predvideva okoljski prispevek za nakupovalne vrečke in ustanovitev posebnega sklada, kamor se stekajo sredstva iz tega prispevka in preko katerega se financirajo zeleni projekti. Za april je v Državnem zboru Republike Slovenije napovedana ponovna razprava o predlogu zakona, po pričakovanjih pa predlog ni naletel na pretirano navdušenje pri proizvajalcih in trgovcih. Možna je rešitev preko napovedanih uredb, ki jih pravkar pripravlja MOP. Prav tako je bila tega meseca v okviru EU razprava na temo skupne evropske politike glede omejevanja porabe plastičnih vrečk.

1. 3 Tretja faza

V Bruslju je 28. 03. 2011 potekala zaključna prireditev Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov (ETZO), na kateri so podelili nagrade in priznanja najboljšim projektom iz celotne Evrope. Med 4346 prijavljenimi projekti, ki so potekali v 24 držav članicah EU, je bilo v boj za nagrade izbranih 90 projektov. Projekt »Vrečka na vrečko« je bil eden izmed 780 evropskih projektov, ki so se prijavili v kategoriji nevladnih organizacij. Uvrščen je bil med 20 najboljših, izmed teh pa je bil na

koncu izbran med prve tri! Slovenijo je v okviru Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov zastopalo vsega skupno 21 projektov v različnih kategorijah, med njimi pa je bil projekt »Vrečka na vrečko« edini predstavnik v finalu.

1. 4 Četrta faza

Projekt se je nato širil. Sicer v okrnjeni obliki, saj smo na gostovanje poslali le plastično pošast Lovka na lovce avtorja The Mihe Artnaka in fotografsko razstavo Fotka na fotko avtorja Žige Šmidovnika. Projekt Vrečka na vrečko je tako v Ljubljani v pomladnih mesecih gostoval v nakupovalnem središču BTC v Ljubljani, kjer je imel pomembno nalogo, saj je takorekoč pred pragom številnih trgovin opozarjal kupce na zmanjšanje uporabe plastičnih vrečk. Nato je za teden dni konec maja odpotoval v Bruselj v sklopu Evropskega zelenega tedena, kjer je poleg številnih drugih dogodkov opozarjal na pomembnost ohranjanja naravnih virov. Nato pa je v poletnih mesecih ob slovenskem morju v sodelovanju z Luko Koper na problematiko plastike opozarjal tudi vse tamkajšnje prebivalce in obiskovalce.

Lovka na lovce v BTC City-ju (1) in v Luki Koper (2)

1. 5 Peta faza: Jesen 2011

Jeseni 2011 je projekt Vrečka na vrečko stopil v peto fazo. Na problematiko plastičnih vrečk (in plastike nasploh) je potrebno kontinuirano opozarjati, še posebej, ker se trenutno tudi v Sloveniji počasi na tem področju dogajajo tudi sistemske spremembe, ki bodo vplivale na trgovce, proizvajalce, prav tako pa tudi na družbo in posameznike. Verjamemo, da bodo povzročile tudi nekaj nejevolje, saj bodo posegle v zelo ustaljene družbene in potrošniške navade. Plastika je namreč večinskemu sloju slovenske populacije že od 60-ih let naprej zaradi majhne teže, vzdržljivosti in cenenosti predstavljana kot optimalen material. Odrasli ljudje pa se sprememb, ki po možnosti prinašajo še finančen vložek, otepamo.

V nekaterih primerih trgovine že umikajo plastične vrečke s svojih blagajn. Ustrezne informacije in praktični nasveti s tega področja bodo v obdobju navajanja na življenje brez plastičnih vrečk zelo pomembni in ker glavna nit projekta še vedno temelji na ozaveščanju ljudi o problematiki plastičnih vrečk s pomočjo umetnosti, je projekt letos še bolj pomemben.

Letošnja izvedba projekta je tako nadgradnja že uspešnega prostovoljskega projekta, ki se je zgodil lani novembra. Projekt izpostavlja problematiko plastičnih vrečk oz. plastične embalaže, saj je ta za okolje veliko breme, zelo škodljiva vsem živim bitjem, se ne razkraja, dolgoročno onesnažuje tla, zrak, reke, morje in podtalnico ter zahaja v našo prehrano. Projekt ponovno združuje umetnost, varovanje okolja in aktivno vključuje ter naslavlja vso javnost. Dodali smo nekatere nove vsebine in na podlagi izkušenj nadgradili lansko zgodbo.

2. Vrečka na vrečko 2011

2. 1 Fotonatečaj Vrečka na veji

S fotonatečajem Vrečka na veji smo letos začeli jesenske aktivnosti projekta Vrečka na vrečko, prek katerega smo zbirali fotografije plastike s poudarkom na vrečkah v vodnem okolju. Fotonatečaj Vrečka na veji, pri katerem se nam je pridružil tudi partner **Ekomagazin.si**, medijsko pa ga je podprl **Radio Center**, radijski voditelj **Sašo Papp** pa je postal njegov ambasador, je potekal od 3. oktobra do 15. novembra 2011, namenjen pa je bil ljubiteljskim in profesionalnim fotografom, ki so svoje izdelke nalagali v galerijo spletnega mesta fotonatečaja. Ocenjevali so jih obiskovalci spletne galerije, izmed 10 najbolje ocenjenih pa je tričlanska strokovna komisija izbrala tri zmagovalne in jih na zaključnem uličnem dogodku podelila nagrade.

Zmagovalci fotonatečaja:

- 1. nagrada: **Andrej Marenčič** za foto motiv **I Wanna Spin (But I Cant)** prejme **vikend paket za dve osebi v Turističnem naselju Livek - NEBESA** http://www.ekomagazin.si/natecajfoto/index.php?option=com_joomgallery&func=detail&id=2745&Itemid=300#joomimg
- **Fotoaparat Nikon Coolpix P500** prejme Anja Burnik za foto motiv **Smetovec** http://www.ekomagazin.si/natecajfoto/index.php?option=com_joomgallery&func=detail&id=2692&Itemid=300#joomimg
- **Fotoaparat Nikon Coolpix S2500** prejme Nataša Pezdir za foto motiv **"Okraski" Koritnice** http://www.ekomagazin.si/natecajfoto/index.php?option=com_joomgallery&func=detail&id=2664&Itemid=300#joomimg

Vse tri zmagovalne fotografije in nekaj drugih fotografij jagodnega izbora, ki jih bomo naknadno izbrali člani komisije, bo januarja 2012 na ogled na zunanji razstavi v Mariboru (Trg Generala Meistra) in v Kopru (Taverna).

2.2. Projekt Vrečka na vrečko v Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov

Društvo Ekologi brez meja, društvo Eco Vitae, umetnik The Miha Artnak, oblikovalski studio Lukatarina smo se ponovno združili pri projektu Vrečka na vrečko in se kadrovsko okrepili s soorganizatorji Natašo Zuljan, Markom Orlom in Študentsko hišo SRCe. Glavni dogodki letošnje izvedbe so se zgodili med 19. in 26. novembrom v okviru Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov - ETZO, z namenom opozoriti na problem prekomerne uporabe plastičnih vrečk in plastenk tudi v Sloveniji.

CILJ: V tednu ETZO smo želeli organizatorji projekta sporočilo o pomembnosti zmanjšanja porabe plastičnih vrečk in ustreznega ukrepanja ponovno dnevno predati vsaj 2000

mimoidočim, dolgoročni cilj pa je trajna sprememba navad ljudi in uvedba dajatev na plastične nakupovalne vrečke na sistemski ravni.

2.1.1 Informacije, zbiranje ter menjava plastičnih vrečk

Med tednom ETZO smo v Ljubljani zbirali stare plastične vrečke in plastenke. Plastične vrečke smo zbirali na **Stojnicah idej**. To so info točke projekta, ki ponujajo informacije o problematiki plastičnih vrečk in kjer je možna **menjava plastičnih vrečk za vrečko iz blaga po principu ena vreča plastičnih vrečk = vreča za večkratno uporabo.**

Lokacije Stojnic idej: ljubljanski BTC, osrednja ljubljanska tržnica na Pogačarjevem trgu

Plastične vrečke pa smo zbirali tudi na **27. Slovenskem knjižnjem sejmu**, ki se je med 23. in 27. novembrom zgodil v **Cankarjevem domu**. Tam so bili v ta namen na vseh vhodih postavljeni koši.

Letos smo za potrebe umetnikov zbirali tudi plastenke, saj tudi te predstavljajo problem, na katerega velja opozoriti. Pri zbiranju so nam pomagali **catering Super d.o.o, KUD Plac in Pizzerija HAM-HAM.**

2.1.2 Aktivnosti Vrečka na vrečko

Iz zbranega odpadnega materiala smo med 21. in 25. novembrom ustvarjali, seveda z namenom ozaveščanja.

- **Umetnik The Miha Artnak** je z oblačenjem odmrlega drevesa v plastične vrečke, ki ga je poimenoval **Pomlad je sen zime/Rise of the fall**, ponazoril problem plastike v okolju, saj se največ odvrženih plastičnih vrečk v naravi zaplete v veje dreves.

- **Oblikovalski studio Lukatarina** pa sta letos sodelovala kot ustvarjalca Travnika, sredi katerega je raslo to drevo. Sadila sta pisane in povsem bionerazgradljive cvetlice iz plastenk in s tem opozarjala tudi na ta številčni odpadek.

- Letos so se organizatorji povezali s **Kralji ulice** in pripravili zanje dve uspešno izvedeni delavnici izdelave spalnih vreče iz plastičnih vrečk pod vodstvom **Barbare Živčić, Ekologi brez meja**. Namen je bil naučiti brezdomce, kako si hitro in praktično zastonj sami naredijo spalno vrečo in si tako olajšajo marsikatero mrzlo noč.

2.1.3 Zaključni dogodek

Program prireditve: http://artnak.net/2011/11/zakljucna-prireditev-vrecka-na-vrecko-2/

Pripravili smo mini ulični plesno-glasbeno-umetniški spektakel, na katerem smo med drugim razglasili zmagovalce fotonatečaja Vrečka na veji in na ogled postavili preko tedna ustvarjene umetnine. Pridružili so se nam številni gostujoči umetniki, ki so predstavljali svoje izdelke iz odpadne embalaže, glasbeniki, improvizatorji in plesalci pa so z nastopi popestrili dogodek.

Seveda ni manjkal niti Bagfoot, ki je ušel z vajeti in ves teden ETZO skrivnostno kradel plastične vrečke in nekam čudno poplesoval. Izvedel je **plesni spektakel "Who's BAG?"** s prostovoljci in Šolo za nastopanje Bast.

Z ultra bombastično/šovdance/plastikfantastik/hiphop/nakupovalno plesno točko je skušal dokazati, da je nakupovanje praznik vseh ljudi. Brez plastične vrečke pa, kot pravi Bagfoot, pravega nakupovanja ni! Hm, mu je uspelo?

Osrednje umetnine in uporabni predmeti, narejeni v tednu ETZO:

- The Miha Artnak*: **Pomlad je sen zime/Rise of the Fall**

»Ob lanskem snegu se je pojavila nova vrsta pošasti. Prilagodila se je ekosistemu, a ker smo v tem letu drastično zmanjšali uporabo plastičnih vrečk, je avgusta letos umrla od lakote. Narava smeti je sicer trdovratna in ni je mogoče kar tako obvladati. Z lahkoto se nam prilagaja, sploh kadar pri našem ravnanju nismo dosledni. Prilagaja se nam v vseh letnih časih in poskuša preko nerazgradljivih plodov vsak dan zasesti še večji prostor pod soncem.«

*s pomočjo Andraža Tarmana (Rompom) in Erika Vidmarja (Tisa)

- Lukatarina: Travnik

- Barbara Živčić: Spalna vreča

Na dveh delavnicah smo prostovoljci pod vodstvom Barbare Živčić brezdomce naučili, kako si lahko iz nekaj plastičnih vreč s pomočjo škarij, likalnika in odeje naredijo spalno vrečo.

Razstava drugih umetnin in uporabnih predmetov iz plastične embalaže:

- **TMpriboljški:** Kolekcija ročno izdelanih unikatnih modnih dodatkov

- **Rompom:** Unikaten koš za odpadke iz reciklirane plastike

- **Natan Esku:** Izdelki iz odpadnih materialov

- **Smetumet: Izdelki iz plastičnih vrečk in kavne embalaže**

kolekcija Kvačkanke: Žogice

Naj nakopičene plastične vrečke ne pristanejo v smeteh, temveč raje v trpežnem izdelku iz leteh. Z žogicami se lovimo, obmetavamo, balinamo ali urimo v žongliranju.

kolekcija Kvačkanke: Cekar

Meditativno rezanje in kvačkanje plastičnih trakov v spomin na vse babice z zdravorazumsko potrošniško mero in enim cekarjem za mnogoletno uporabo.

kolekcija Zlikanke: Slinček

Vrečke preko vrečke se sestavljajo v trpežen vodoodporen material z bizarnimi kolaži toaletnega papirja, napolitank in obvestila redarstva. Igramo se s prosojnostjo in prekrivnostjo. Mali žepek na dnu med hranjenjem ujame za nekaj žličk juhe in kakšen makaron. Pa dober tek!

kolekcija Kave bi!

Nekateri zjutraj sploh ne govorijo, dokler prvič ne srknejo. »Kot vedno? Eno kratko brez?« Natakar ve, kako čemernega tresočega zombija preleviti v radostno bitje. Da, to je odvisnost. Sladka ali grenka, turška ali ekspreso, kratka ali dolga, bela ali kapučino, arabika ali etiopska, s piškotom ali nikotinom. Mogočen je rod kofetarjev in kofetaric. Galone črnine zlivamo v svoja telesa. Kilometri kavne embalaže se vijejo za nami. No, pa bodimo dosledni. Zakaj ne bi imeli še cekarja, ki diši po kavi? Ali pa torbe, denarnice, etuija? Iz kavne embalaže je moč narediti trpežne nepremočljive torbe vseh dimenzij. Morda bomo potem kave pili manj. Ali pa še več.

- Modna revija pelerin iz natečaja Moja pelerina (Anselma)

Predstavljenih je bilo 17 pelerin, ki so prispele na natečaj. Vse so izredno ustvarjalno oblikovane, predvsem pa medseboj zelo različne. Vsaka ima svoj navdih in karakter.

VREČKA NA VREČKO 2011

2.1.4 Program aktivnosti Vrečka na vrečko 2011

PROGRAM DOGODKOV

18. november: 13.00–19:00 in
19. november: 10.00–13.00
STOJNICA v BTC City, ALEJA MLADIH

- informacije o problematiki plastičnih vrečk in plastenk
- informacija o možnosti alternative
- **NAGRADA:** Vsi, ki prinesete eno polno vrečo starih plastičnih vrečk dobite za darilo eno vrečo za večkratno uporabo!

19. in 26. november: 10.00–13.00 in
21.–25. november: 10:00–16:00
STOJNICA IDEJ
NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEV TRG)

- informacije o problematiki plastičnih vrečk in plastenk
- informacija o možnosti alternative
- **NAGRADA:** Vsi, ki prinesete eno polno vrečo starih plastičnih vrečk dobite za darilo eno vrečo za večkratno uporabo!

23. november – 27. november: 9:00–20:00
ZBIRANJE PLASTIČNIH VREČK na 27. slovenskem knjižnjem sejmu v Cankarjevem domu v Ljubljani

21. november in 23. november: 12:00–14:00
DELAVNICA „Izdelava spalnih vreč iz plastičnih vrečk" V PROSTORIH KRALJEV ULICE

V okviru projekta Vrečka na veji se bo v prihodnjem tednu zgodila delavnica izdelovanja spalnih vreč v sodelovanju s Kralji Ulice. Na delavnici bomo najprej pripravili zloglasne vrečke, nato pa jih z likanjem povezali v površino spalke. Na koncu bomo dodali še pregrinjala za toplejšo namestitev ter s tem nakazali ponovno uporabo trgovinskih vrečk. Delavnico vodi Barbara Živčič, Ekologi brez meja

Opomba: Delavnica je namenjena Kraljem ulice.

21. november – 25. november: 10:00–16:00
The Miha Artnak:
POMLAD JE SEN ZIME/ RISE OF THE FALL
NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEV TRG)

»Ob lanskem snegu se je pojavila nova vrsta pošasti. Prilagodila se je ekosistemu, a ker smo v tem letu drastično zmanjšali uporabo plastičnih vrečk, je avgusta letos umrla od lakote. Narava smeti je sicer trdovratna in ni je mogoče kar tako obvladati. Z lahkoto se nam prilagaja, sploh kadar pri našem ravnanju nismo dosledni. Prilagaja se nam v vseh letnih časih in poskuša preko nerazgradljivih plodov vsak dan zasesti še večji prostor pod soncem.«

Opomba: s pomočjo Andraža Tarmana (Rompom) in Erika Vidmarja (Tisa)

21. november – 25. november: 10:00–16:00
Lukatarina in vi
TRAVNIK
NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEV TRG)

Oblikovalca Katarina Mrvar in Luka Mancini (Lukatarina) letos sodelujeta kot ustvarjalca travnika, sredi katerega bo raslo drevo. Sadila bosta pisane in povsem bionerazgradljive cvetlice iz plastenk in s tem opozarjala tudi na ta številčni odpadek, pri čemer jima lahko pomagate tudi vi.

26. november na zaključni prireditvi
BAGFOOT »Who's BAG?« PLESNI SPEKTAKEL
NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEV TRG)
TER NA FACEBOOKU IN YOUTUBE-U

Lukatarina, poznavalca fenomena Bagfoot, pravita, da namerava bojda ponovno pomešati štrene naši akciji - tokrat s pravo ULTRA BOMBASTIČNO/ŠOV DANCE/PLASTIK FANTASTIK/HIPHOP/NAKUPOVALNO PLESNO točko, ki jo bo izvedel v soboto na zaključni prireditvi s plesalci šole za nastopanje Bast in drugimi prostovoljci.

S plesnim spektaklom z naslovom »Who's BAG?« namerava dokazati, da je nakupovanje praznik vseh ljudi. Brez plastične vrečke pa, kot pravi Bagfoot, pravega nakupovanja ni! Hm, upajmo, da mu ne uspe!

26. november: 10:00–13:00, ob 12:00 glavni dogodek
ZAKLJUČNI ULIČNI DOGODEK
NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEVEM TRG)

10:00–13:00
Glasbeni mix
- **DJ-ja Žakpižon in Felis Catus**

Razstava umetnin in uporabnih predmetov, narejenih v tednu ETZO:

- **The Miha Artnak**
- **Lukatarina**
- **Barbara Živčič**

Razstava drugih umetnin in uporabnih predmetov iz plastične embalaže:

- **TMpriboljški**
- **Rompom**
- **Natan Esku**
- **Smetumet**

11:00–12:00
- **Improleptika**
- Modna revija pelerin iz natečaja **Moja pelerina (Anselma)**

12:00
- Kosta
- Govor organizatorjev projekta: povzetek preteklih dogodkov in predstavitev umetnin
- Plesni spektakel »Who's BAG?« z Bagfootom in šolo za nastopanje Bast ter drugimi prostovoljci
- Govor organizatorjev fotonatečaja **Vrečka na veji**: razglasitev zmagovalnih fotografij, podelitev nagrad, napoved razstave + poseben gost: ambasador fotonatečaja Sašo Papp
- Simpl, Perro in Rudstah (Datura, Nedelaz)

V primeru močnega dežja ali snežnega zameta posamezni dogodki na prostem odpadejo.

VREČKA NA VREČKO 2011

Spet smo tu!

Zadovoljni smo z rezultati preteklega leta in podpiramo določene ukrepe s strani velikih trgovcev, ki omejujejo rabo vrečk. Naša misija pa se nadaljuje, ker kot kaže naš **fotonatečaj Vrečka na veji** je vrečka še vedno ena najbolj pogostih odpadkov v naravi, predvsem na obrežjih rek. **Opažamo, da vrečke za sadje in zelenjavo tako v centrih kot na stojnicah na tržnici še vedno ostajajo problem.**

Sistemske spremembe na področju omejevanja porabe plastičnih vrečk v Sloveniji še vedno niso sprejete in tudi če bi bile, te navadno nimajo hitrih učinkov – zato so toliko bolj pomembne ozaveščevalne kampanje, ki kontinuirano opozarjajo na naraščajoče količine plastike, ki jo proizvaja in odvrže človeštvo v škodo okolju.

Ukrepati je treba zdaj in vsakdo z malimi spremembami svojih navad lahko prispeva svoj del, zato:

- Oglasi se na eni izmed stojnic, kjer dobiš vse informacije v zvezi s to problematiko! Prinesi na eno izmed stojnic svoje stare plastične vrečke in osvoji nagrado:

1 POLNA VREČA PLASTIČNIH VREČK = 1 VREČA ZA VEČKRATNO UPORABO

- Oglej si naše umetnike med samim ustvarjanjem umetnin in pomagaj soustavarjati tudi ti!
- Pridi na zaključno prireditev, kjer ne bo manjkalo zabave, smeha in inovativnih idej!

VNV 2010: Lovka na kvrčke, The Miha Artnak

Partnerji projekta Vrečka na vrečko:
Ekologi brez meja, Eco Vitae, The Miha Artnak, Lukatarina
Pridruženi partnerji projekta Vrečka na vrečko:
Nataša Zuljan, Marko Orel, SRCe
Partner fotonatečaja Vrečka na veji: **Ekomagazin.si**

Podporniki in pokrovitelji:

Nikon
LUKA KOPER Port of Koper
EDITION
europlakat
Printam • Si

Gem, Ekoteka d.o.o., BTC City, Pro Commerce d.o.o., Si.mobil, Tisa d.o.o., ZAG, Tempora, Prozvok d.o.o., Proprom, Kralji ulice, Cankarjev dom, Snaga d.o.o., MOL, Robert, Super d.o.o., KUD Plac, Pizzerija HAM-HAM

Tisk zloženk je omogočil: Printam.si

Zrno na zrno pogača. Kamen na kamen palača.
Vrečka na vrečko – se splača?

VREČKA NA VREČKO

Spet bomo ustvarjali!
Tokrat iz starih plastičnih vrečk
in rabljenih plastenk.

S kakšnim namenom?
Da vas spomnimo, da je problem plastične emablaže še vedno pereča tema!

NA LJUBLJANSKI TRŽNICI (POGAČARJEV TRG)
IN V BTC V ČASU EVROPSKEGA TEDNA
ZMANJŠEVANJA ODPADKOV
19. – 26. NOVEMBER 2011

Pridruži se nam tudi TI!

ECOVITAE
SRCe

2.1.5 Rezultati ankete o porabi plastičnih vrečk v Sloveniji

V mesecu novembru smo v okviru projekta Vrečka na vrečko izvedli spletno anketo tako, da smo anketo poslali po elektronski pošti in prosili prijatelje, sodelavce in poslovne partnerje naj jo pošiljajo naprej. Objavili smo jo tudi na socialnem omrežju Facebook in na enem izmed spletnih forumov. Anketo je rešilo vse skupaj 1003 anketirancev.

Možni vplivi na anketo:

- Spletne ankete so podvržene napaki nepokritja: anketo so lahko reševali le tisti, ki imajo dostop do interneta, kar pomeni, da smo izpustili področja, kjer dostopa do spleta nimajo. Takih področij je v Sloveniji manj kot 30%. Uporabniki interneta so mlajši, bolj izobraženi, pripadajo višjemu družbeno-ekonomskemu sloju, med njimi pa je več moških kot žensk.
- Napaka vzorčenja: V anketo smo zajeli oba spola, vse starostne skupine in vse slovenske regije, vendar se kaže, da so bile nekatere enote bolj opazovane kot druge. Lahko trdimo da anketa ni popolnoma reprezentativna za vso Slovenijo, nedvomno pa je reprezentativna za ženske iz osrednjeslovenske regije, stare med 20 in 39 let.

- Ker so bili prejemniki ankete pretežno ekološko ozaveščeni ljudje, ki spremljajo aktivnosti partnerjev, je možno, da rezultati niso reprezentativni za celoten prerez populacije.

Ugotovitve:

- Ljudje v večini doma hranijo do 30 plastičnih vrečk.
- Ljudje v večini ekološko ravnajo z odpadki in plastičnimi vrečkami
- Večine ljudi ne moti, da na blagajnah ne dobilo brezplačne plastične vrečke .
- Večina ljudi meni, da bi morala vlada ukrepati glede plastičnih vrečk.
- V živilskih trgovinah ljudje pogosteje zavrnejo plastično vrečko kot v neživilskih.
- Plastične vrečke ljudje uporabijo za različne namene, največkrat za shranjevanje smeti, prenos blaga iz trgovine in shranjevanje.
- Opažamo problem uporabe plastičnih vreč pri odpadkih, kot so pasji ali mačji iztrebki in plenice.
- Velika večina ljudi, ki pozna projekt Vrečka na vrečko, ga tudi podpira.

Rezultati ankete

Anketo je rešilo 1003 ljudi, od tega 26,82% moških in 73,18% žensk.

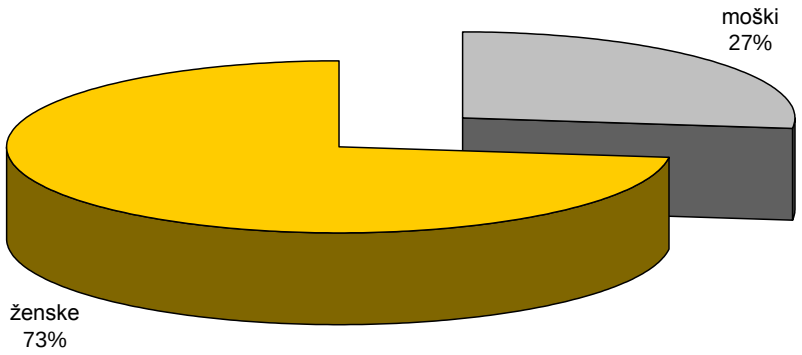

Največ ljudi, ki je rešilo anketo je starih med 20 in 39 let, teh je 62,61%. 25,32% ljudi je starih od 40 do 59, ostalo pa so ljudje drugih starostnih skupin (6,58% starih med 0 in 19 let, 5,38% starih od 60 do 79 in 0,1% nad 79 let).

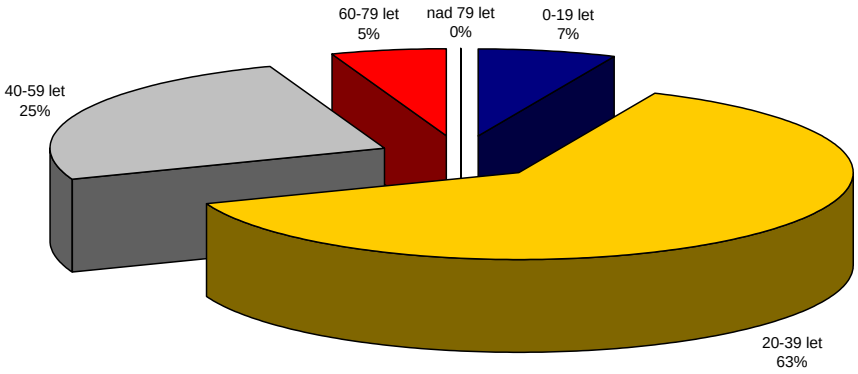

V anketo nam je uspelo zajeti vse slovenske regije. Glede na število prebivalcev v posamezni regiji smo zelo dobro zajeli osrednjeslovensko regijo, saj je anketirancev iz te regije več kot polovica (Ip=0,9). Dobro smo zajeli tudi gorenjsko (Ip=0,6) in obalno kraško regijo (Ip=0,5). Nekoliko slabše so zajete goriška in spodnje-posavska (Ip=0,4), ter koroška regija in jugovzhodna Slovenija (Ip=0,3). Najmanj anketirancev je bilo iz pomurske, savinjske, notranjsko-kraške, podravske ter zasavske regije (Ip=0,2). Pokritost vzorca smo izračunali s pomočjo indeksa pokritosti, kjer Ip=1 pomeni 0,1 % števila prebivalcev v regiji:

Ip=((št. anketiranih iz posamezne regije)*1000)/(št. prebivalcev v posamezni regiji 2010).

Na vprašanje »Ali ločujete odpadke?« je največ anketirancev (54,14 %) odgovorilo z »vedno«. 33,6 % anketirancev pravi, da odpadke ločuje pogosto, 9,57 % pa jih pravi da včasih ločujejo včasih ne ločujejo. Le 2,09 % jih pravi da odpadke ločuje redko. 0,6 % anketirancev pa odpadke nikoli ne ločuje.

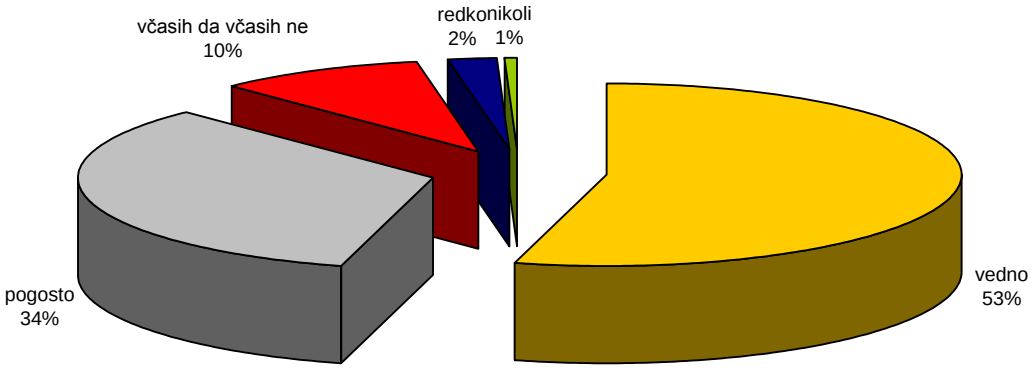

Največ anketirancev doma hrani do 30 vrečk (76,27 %). Manj je takih, ki imajo doma nad 30 vrečk (22,43 %). 1,3 % anketirancev trdi, da doma ne hranijo nobene plastične vrečke.

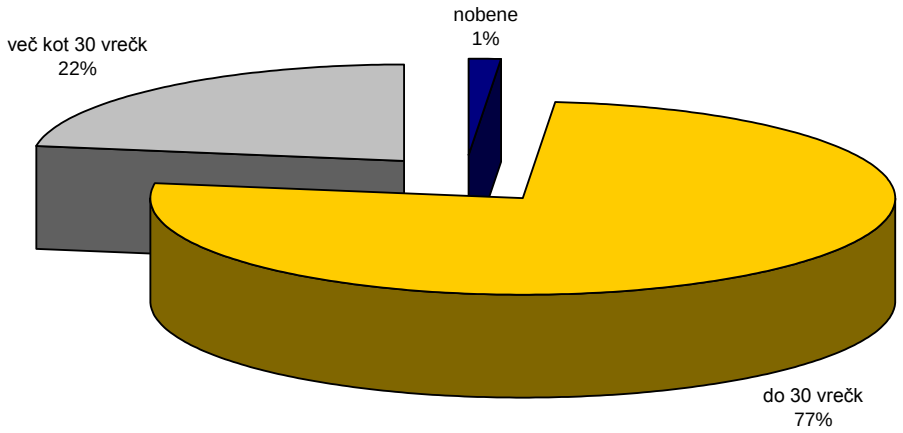

Dobljene ali kupljene vrečke anketiranci najpogosteje uporabijo za shranjevanje smeti (50,55 %), prenos blaga iz trgovine (22,79 %) ter shranjevanje raznih predmetov (16,82 %). Le 1,79 % je takih, ki pravijo, da se jim vrečke doma nabirajo in 1,69 % takih, ki vrečke kmalu odvržejo v smeti. Ostali anketiranci (6,37 %), so poudarili da vrečke uporabijo za več namenov, veliko od njih jih je poudarilo, da z vrečkami ekološko ravnajo, nekaj pa je tudi takih (približno 1 %), ki pravijo, da vrečke uporabijo za pasje ali mačje iztrebke in plenice.

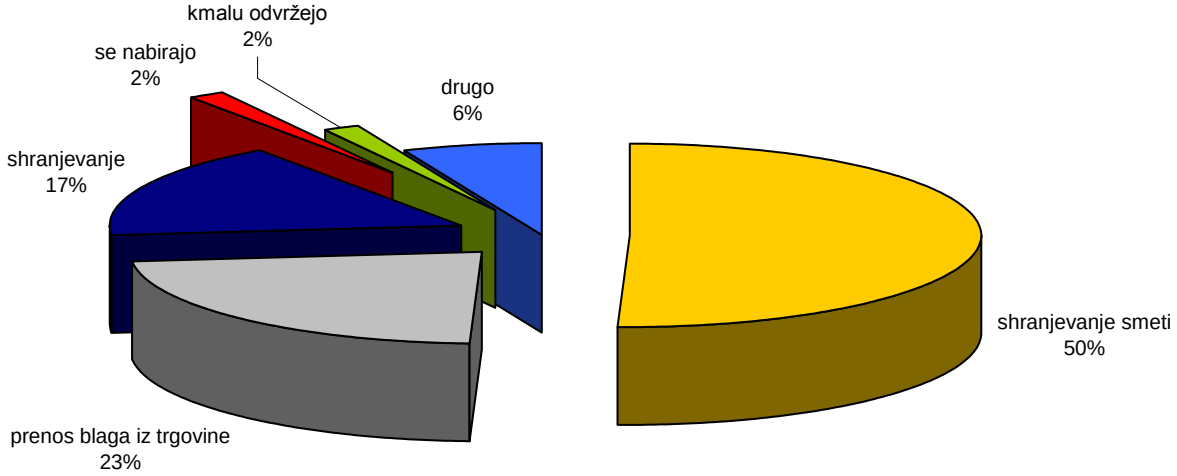

Ko smo anketirance vprašali, kakšno je njihovo mnenje glede ukinitve brezplačnih vrečk na blagajnah nekaterih trgovinskih verig, je presenetljivo veliko (kar 79,60 %) ljudi odgovorilo, da jih to ne moti. 11,64 % anketirancev je odgovorilo, da jih to moti, medtem ko je bilo 8,76 % anketirancev do tega neopredeljenih.

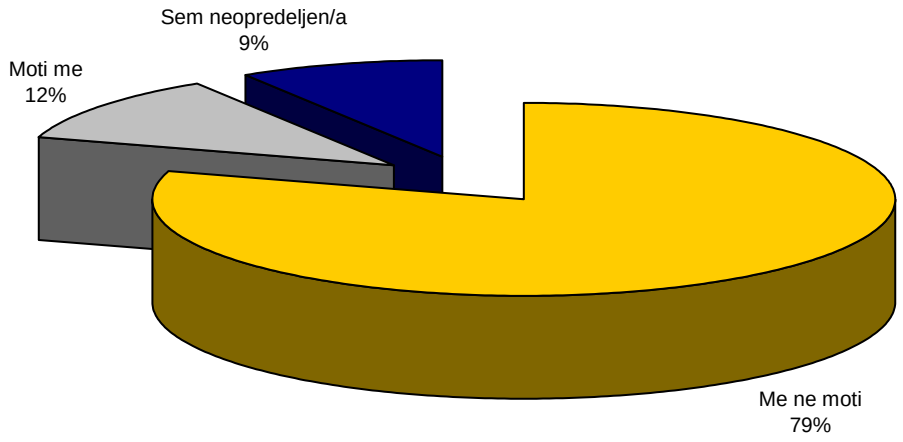

Na vprašanje »Kaj največkrat storite na blagajni, ko kupite blago?« je kar 91,43 % anketirancev odgovorilo, da ravna ekološko, kar pomeni, da blago zložijo v vrečko ali košaro, ki jo imajo s seboj (teh je kar 67,5 %), blago odnese v rokah, blago zloži v plačljivo ali brezplačno kartonasto škatlo ali kupi novo okolju prijazno vrečko. 8,17 % anketirancev jih ne ravna ekološko, saj pravijo, da kupijo novo plastično vrečko, vrečko vzamejo pri sadju, ali pa jim prodajalka kljub prepovedi vseeno podari brezplačno vrečko. Ostali pravijo da je njihovo ravnanje odvisno od obsega nakupa.

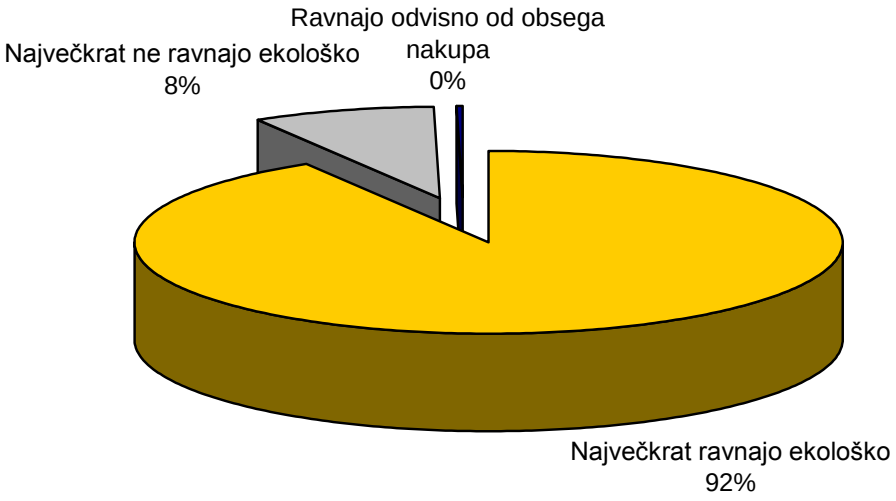

V neživilskih trgovinah, kjer prodajajo tehniko, kozmetiko, oblačila in obutev, kar 34,8 % anketirancev trdi, da pogosto zavrnejo plastično vrečko ob nakupu. 28,32 % je takih, ki plastično vrečko zavrne včasih, 15,35 % pa je takih, ki jo le redko zavrnejo. 13,36 % plastične vrečke nikoli ne zavrne, medtem ko jih 8,18 % trdi, da plastično vrečko v tovrstnih trgovinah vedno zavrnejo.

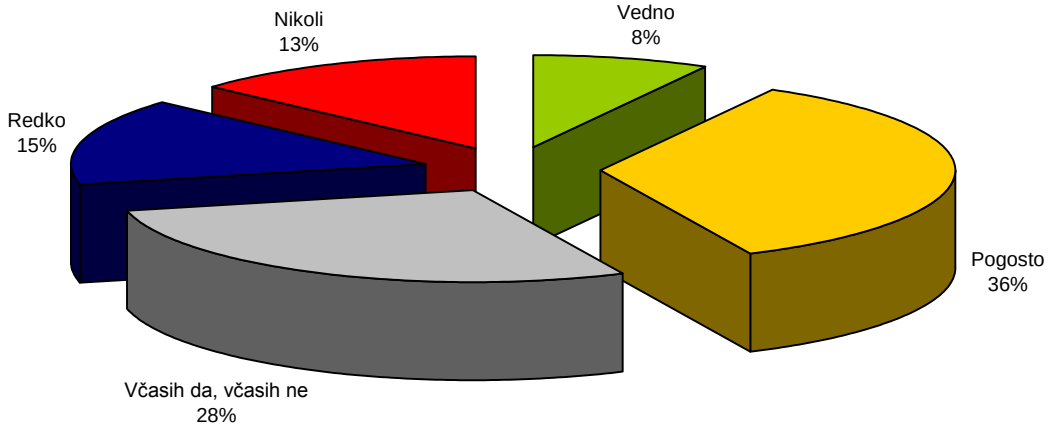

Kar 84,65 % anketirancev je mnenja, da bi morala vlada ukrepati glede prekomerne porabe plastičnih vrečk. Le 2,69 % anketirancev je proti ukrepanju vlade. Ostali so do tega neopredeljeni.

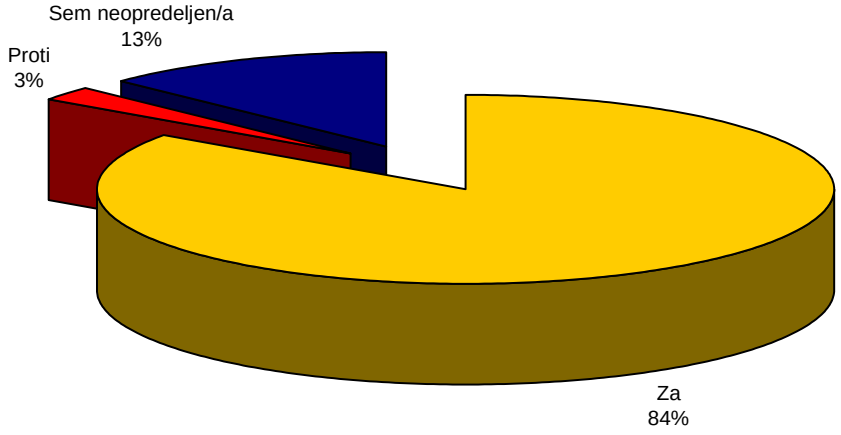

54,44% anketirancev še ni slišalo za projekt Vrečka na vrečko. 44,17 % anketirancev pozna in podpira projekt Vrečka na vrečko. 1,1 % anketirancev sicer pozna projekt Vrečka na vrečko, a mu je zanj vseeno. Le 0,3 % anketirancev je odgovorilo, da projekta Vrečka na vrečko ne podpira.

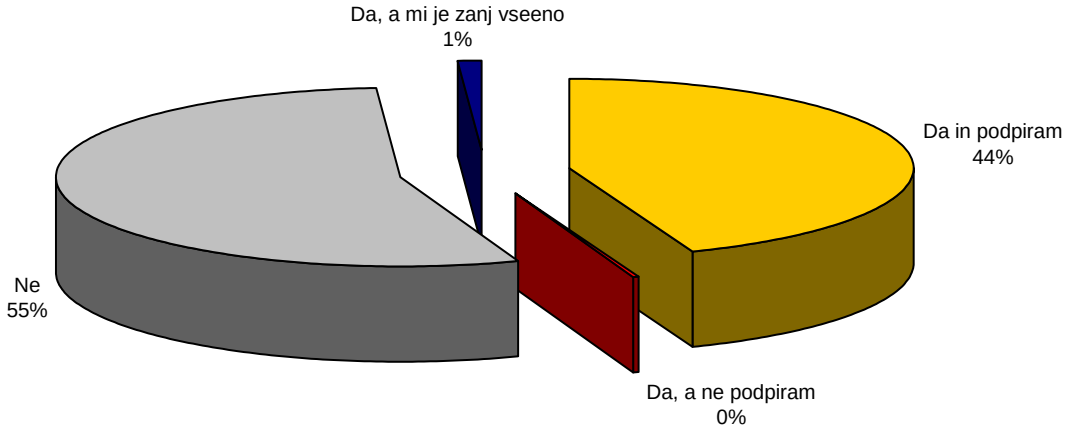

2.1.6 O Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov

Letos bo Evropski teden zmanjševanja odpadkov (ETZO) potekal od 19. do 27. novembra. V Sloveniji ETZO koordinira Ministrstvo za okolje in prostor. ETZO je vseevropski dogodek, ki ga je Evropska komisija, s podporo programa LIFE + začela leta 2009. Namen ETZO je ozaveščanje o zmanjševanja odpadkov in sodelovanje pri zmanjšanju količine odpadkov po vsej Evropi. Pomembno je, da se prebivalci Evrope seznanijo s preprostimi ukrepi, ki jih lahko sprejemajo v vsakdanjem življenju kot prispevek za zmanjševanje količine odpadkov. Sporočilo ETZO prebivalcem je: Vsak ukrep šteje! Vsak mora sodelovati!

Zakaj je pomembno zmanjševati količino odpadkov?

Količina komunalnih odpadkov, katere letna rast znaša 1–2 %, se je v zadnjih 40 letih podvojila. Leta 2009 je v državah članicah EU nastalo v povprečju 513 kg komunalnih odpadkov na osebo (Eurostat). Ti odpadki so posledica netrajnostnih načinov proizvodnje in porabe ter povzročajo izpuste toplogrednih plinov in onesnaževanje zraka: ocenjuje se, da poraba izdelkov (vključno z njihovo proizvodnjo, prevozom in distribucijo) predstavlja približno polovico izpustov toplogrednih plinov, ki prispevajo h klimatskih spremembam (Ademe/US EPA). Poleg tega pa povečanje količine odpadkov, katerih obdelava zahteva več infrastrukture za zbiranje in predelavo, in s tem povezani stroški bremenijo proračune lokalnih in regionalnih oblasti.

Danes na ravnanje z odpadki v Evropi močno vplivajo številni evropski predpisi, zlasti Okvirna direktiva o odpadkih (2008/98/ES), ki spodbuja države članice EU, da pri razvijanju svojih nacionalnih politik glede odpadkov uveljavljajo hierarhijo ravnanja z odpadki.

1. Preprečevanje nastajanja odpadkov

2. Priprava za ponovno uporabo

3. Recikliranje

4. Obnavljanje (vključno z obnavljanjem energije)

5. Varno odlaganje kot zadnji izhod

V skladu s to hierarhijo, po kateri je preprečevanje (vključno s ponovno uporabo) na vrhu lestvice prednostnih nalog, je evropski teden zmanjševanja količine odpadkov namenjen ozaveščanju s posebnim poudarkom na preprečevanju njihovega nastajanja pred njihovim zbiranjem. V tem kontekstu je preprečevanje postalo enostaven in bistven pojem na področju ravnanja z odpadki. Je osnovni tehnični dejavnik pri ravnanju z odpadki na lokalni ravni, obenem pa tudi opozorilo, da moramo misliti na pomanjkanje naravnih virov. Preprečevanje nastajanja odpadkov lahko torej opredelimo kot celo paleto ukrepov in dejavnosti, ki se izvedejo, preden neka snov, material ali izdelek postane odpadek. Namen teh ukrepov je zmanjšati: o količino proizvedenih odpadkov, vključno z vmesnim postopkom ponovne uporabe ali s podaljšanjem življenjske dobe izdelkov, o škodljive učinke nastanka in obdelave odpadkov na okolje in človekovo zdravje, o vsebnost škodljivih snovi v materialih in izdelkih.

Zavedati se je potrebno, da odpadki nastajajo ob vsaki naši dejavnosti, torej povsod kjer smo: doma, v šoli, v podjetju. Torej: ključ rešitve je v vsakem od nas, saj odpadki ne nastajajo kar sami od sebe.

3. Plastične vrečke

3. 1 Osnovna dejstva

- 1957: v Združenih državah Amerike naredijo prvo plastično vrečko
- nafta in zemeljski plin: neobnovljivi surovini za plastično vrečko, kasneje iz njiju pridobijo polietilen, iz česar so vrečice, po potrebi pa jim dodajajo tudi druge kemijske snovi za boljšo vzdržljivost
- »en štamperle« nafte: količina nafte, ki se porabi za izdelavo ene same plastične vrečke
- 4000 do 5000 milijard: število plastičnih vrečk, ki se jih v svetu letno proizvede
- 300-600 milijonov vrečk: porabimo v Sloveniji letno
- 2-4 avtobusi: število avtobusov, ki bi se v Sloveniji vozili brezplačno z vso nafto, ki jo porabimo za proizvodnjo teh 300-600 milijonov vrečk
- 20 minut: povprečna dolžina uporabe večine plastičnih vrečk
- 150 do 300 plastičnih vrečk: število plastičnih vrečk, ki jih v Sloveniji porabi povprečen prebivalec Slovenije letno
- 4 %: delež reciklaže plastičnih vrečk v Sloveniji, ostale končajo v mešanih smeteh ali v naravi
- 400-1000 let: toliko časa naj bi potrebovala plastična vrečka, da se v naravi razgradi, in tudi po tem naj bi v naravi ostali čisto majhni delci plastike, ki ga nekateri imenujejo »mikro plastika«

3. 2 Kako poteka proces razpada plastične vrečke?

Proces se zgodi pod vplivom kisika, vode, temperature in svetlobe, ob tem nastaja problem zasičevanja okolja s plastičnimi delci (plastični delci v morju, mikro plastika). Proces razgradnje do končnega vode in ogljikovega diosida je izredno počasen in lahko traja tudi do 1000 let.

V času, ko poteka proces razpada pa se v naravi dogaja naslednje:

a) plastika vizualno onesnažuje okolje:

b) razpadla plastika oz. mikroprah v okolju ogroža življenje rastlin in živali (predvsem morskih):

I) nabira se v morju in oceanih, v nekaterih delih je kar 40-krat več mikro plastike kot naravno prisotnega planktona (znane so zaplate odpadkov v Tihem, Indijskem in

Atlantskem oceanu – več o tem spodaj) in vsi organizmi, ki se prehranjujejo s planktonom, tako v svoja telesa vnašajo plastiko

II) ob svojem razpadanju na osnovne gradnike in na koncu v ogljikov dioksid in vodo, sproščajo v okolje snovi, ki so jim jih dodali v procesu proizvodnje za dosego posebnih lastnosti (elastičnost, obstojnost ali celo hitrejši razpad za promocijo lažne "biorazgradljivosti"), plastični delci pa so znani akumulatorji toksinov (DDT, PCB) in jih na sebi akumulirajo tudi do milijonkratnih vrednosti

III) milijarda živali letno pogine zaradi zadušitve (plastične vrečke zamenjajo za hrano, saj zgledajo kot npr meduze), zastrupitve (mikro plastika, polna toksinov, se nabira v telesu) ali zapleta v plastične vrečke (živali imajo velikorat plastiko celo življenje ovito okrog svojega telesa)

c) razpadla plastika oz. mikro plastika ogroža tudi človeka

I) preko prehranske verige

II) vrečke zamašijo motorje na čolnu in ladjah

III) vrečke zamašijo odtoke in kanalizacijo in nastanejo poplave

4. Alternative

4. 1 Kako zmanjšati proizvodnjo in uporabo plastičnih vrečk

4.1.1 3P (3R)

a. Prepreči/Reduce

a) Ne uporabljajte plastičnih vrečk
b) S seboj po nakupih nosite svojo vrečko za večkratno uporabo
c) Vedno povejte trgovcu, da ne potrebujete plastične vrečke, ko vam jo ponudi

b.Ponovno uporabi/Reuse

a) Večkrat uporabi plastično vrečko, če jo že imaš
b) V trgovni, kjer nudijo možnost menjave stare plastične vrečke za novo, jo zamenjaj, ko stara ni več uporabna
c) Plastično vrečko uporabi doma za ločevanje odpadkov, na samem mestu ločevanja pri ekološkem otoku pa ne pozabi vsebine v plastični vrečki ločiti od nje (če gre za vsebino, ki ni plastična, saj plastična vrečka v zabojnik za steklo, papir ali bio odpadke kot tudi v mešane odpadke, ne sodi, sodi le v zabojnik za embalažo)

c. Predelaj/Recycle

Ko plastične vrečke več ne potrebujete ali ko odsluži svojemu nameni, jo odvrzite v zabojnik za embalažo. Tam se z njo zgodi dvoje:

a) Ali jo predelajo v plastiko slabše kakovosti (lonci za rože, nakit, kanalizacijske cevi, bunde ipd.)
b) Ali pa gre v sežig za proizvodnjo elektrike ali za ogrevanje (če tega ne opravimo pri dovolj visoki temperaturi, pride lahko do onesnaženja zraka, ostane tudi odvečen pepel)

Okviren izračun: Če uporabljamo vrečko iz blaga, lahko prihranimo 6 vrečk na teden. To je 24 vrečk na teden. To je 228 vrečk na leto. To je 22.176 vrečk na povprečno življenjsko dobo človeka.

4. 2 Kako opravite nakup brez plastične vrečke

4.2.1 Vedno imejte s seboj vrečko za večkratno uporabo

Vrečka iz blaga naj ne manjka v vaši torbici ali nahrbtniku, saj se nakupi pogosto zgodijo nepričakovano.

4.2.2 Pravočasno zavrnite plastično vrečko pri blagajni

Vsekakor ni odveč nasvet, da bodite v pripravljenosti predvsem na blagajni, predvsem ko plačujete, saj vam prav takrat prijazna prodajalka že podarja plastično vrečko, NE POZABITE je pravočasno zavrniti!

4.2.3 Vzdržite se plastičnih vrečk na oddelku s sadjem in zelenjavo

Verjetno se boste vprašali, kako pa ravnati na oddelku s sadjem in zelenjavo. Vsekakor imejte za ta namen s seboj več vrečk iz blaga, po možnosti čim lažjih. Izbrano sadje in zelenjavo zlagajte v košaro ali pa kar direktno v najlažjo vrečko iz blaga (v primeru večjih količin), živilo prenesite na tehtnico, stehtajte kar direktno na tehtnici ali v vrečki iz blaga. Ko stehtate živilo, lahko nalepko nalepite kar direktno na neužitno lupino (npr. banane, melone ipd.), če pa so živila že v vrečki, nalepko preprosto prilepite na blago vrečke. Pozorni morate biti, da v eno vrečko iz blaga ne zložite preveč različnih živil, da jih boste lahko na blagajni pokazali prodajalki. Doma odstranite nalepke z vrečke in jih vrzite v koš za papir.

V večjih trgovskih centrih se zgodilo, da prodajalci kupce opozorijo, da morajo vsako živilo tehtati v svoji vrečki, zato predlagamo, da imate s seboj več manjših vrečk iz blaga. Lahko pa vam bodo celo prepovedali uporabo s seboj prinešenih vrečk za te namene. Vedno imate možnost izbire in take trgovine enostavno več ne obiskujete. Priporočamo tudi nakup sadja in zelenjave v specializiranih trgovinah ali pa opravite nakup neposredno na eni izmed slovenskih kmetij (kjer bo tudi cena bolj ugodna), kjer prodajalcem vaše, s seboj prinešene vrečke, ne bodo predstavljane problem, saj imajo v manjših trovinah, še posebej tam, kjer dobite sadje in zelenjavo pri pultu, večji pregled nad tem, kaj in koliko kdo kupi. Pa še sadje in zelenjava sta tam bolj sveža. V nekaterih mestih v Sloveniji že deluje tudi storitev Zeleni zabojček, kjer pred svoj prag vsak teden dobite en zaboj sveže sezonske zelenjave.

Plastičnim vrečkam povsod ne moremo izogniti, je pa zelo pomembno, da vemo, kam s tistimi, ki jim imamo, pa so že odslužile svoj namen. Spadajo v zabojnik za embalažo, saj le tako zagotovimo, da bodo odšle v nadaljnjo predelavo.

Tale navodila se berejo precej komplicirano, a verjemite, da se z malo dobre volje hitro navadite na nov način nakupovanja. Pri spremembi navade so vsekakor najtežji premiki, ko pa stvar

postane samoumevna in utečena, se še spomnili ne boste, kako ste nakupovali prej. Ne pustite se zmesti trgovcem!

4. 3 Alternative plastičnim vrečkam in priporočila

4.3.1 Papirnate vrečke

Papirnate vrečke pri sami izdelavi porabijo več vode in energije kot se je porabi pri izdelavi plastičnih vrečk, so pa zato v naravi razgradljive, kar plastične vrečke niso. A vseeno: da opravičimo njihov nastanek in porabo naravnih virov in energije, jih moramo uporabiti vsaj 3x.

Le malo papirnatih vrečk je narejenih iz recikliranih ali alternativnih vlaken. To pa seveda pomeni, da se vseeno požaga veliko dreves za proizvodnjo takšnih vrečk. Res je, da je danes vse več zbirališč papirja, vendar pa lahko papir dejansko recikliramo le nekajkrat.

Papirnate vrečke zato, če jih uporabljamo, najprej dejansko porabimo do konca njihove vzdržljivosti, preden jih damo v recikliranje. Papirnata vrečka se lahko reciklira do 7x, nato recikliranje ni več možno. Vlakna se namreč s časoma razgradijo in niso več zmožna držati papirja skupaj.

Te vrečke pa lahko po koncu njihove vzdržljivosti uporabimo tudi na več drugih načinov, kot na primer za podlago živalskim kletkam ali za zbiranje bio odpadkov, kar je vsekakor bolje kot pa da uporabimo kakšen umetni material.

4.3.2 Biorazgradljive vrečke

Potrebno je razlikovati med dvema vrstama biorazgradljivih vrečk.

a) Vrečke iz biorazgradljivega materiala: iz koruznega ali krompirjevega škroba se razgradijo pod določenimi pogoji. Če pridejo npr. na odlagališče odpadkov, kjer teh pogojev ni, saj odlagališče ne dovoli vstopa vode in zraka, se ne bodo razgradile. Za razpad je namreč potrebno, da pridejo do njih mikroganizmi, ki so v zraku ali vodi. Biorazgradljive vrečke so tako primerne za bio odpadke, saj gredo lahko skupaj z njimi v zabojnik za bio embalažo ali na kompost.

Radi bi izpostavili še dejstvo, da so biorazgradljive vrečke narejene iz hrane, ki pa je v teh časih marsikje primanjkuje, tako da je uporaba teh vrečk s tega vidika precej sporna.

b) Druga stvar pa so triki prodajalcev oz. trgovcev, ki oglašujejo določene vrečke kot biorazgradljive, a to niso. V proizvodnji plastičnim vrečkam dodajajo snovi, ki pospešijo razpadanje na manjše delce in tako dajo le vtis o biorazgradljivosti.

4.3.3 Vrečke iz blaga oz. vrečke za večkratno uporabo

Vrečke iz blaga so vrečke, ki so namenjene večkratni uporabi. Pri njihovi izdelavi se res porabi več vode in energije kot se je porabi pri izdelavi plastičnih vrečk, vendar to porabo upraviči njihova ponovna uporaba, vsaj 100-krat in več, kar se zlahka doseže.

Vrečke iz blaga so pralne. Nekateri viri navajajo, da so vrečke iz blaga sporne tudi zato, ker se pri pranju porabi ogromno energije in vode, ki se jo tudi onesnaži. Vendar, če se vrečke iz blaga opere v stroju skupaj z drugimi oblekami in če se uporablja ekološki pralni prašek, se temu lahko izognemo.

Najboljše je, če so narejene iz naravnih materialov, torej ekološkega bombaža ali lanu - tako imajo še manjši vpliv na okolje. Nekatere vrečke za večkratno uporabo so tudi iz trše oz. obstojnejše reciklirane plastike, kar tudi ni tako slabo.

Ko vrečke iz blaga ne potrebujemo več, ko se izrabi, lahko blago ločeno zberemo, iz njega se nato lahko naredijo krpe. Ampak preden se taka vreča strga ali postane neuporabna, minejo leta in leta.

Zadnje čase nasprotniki vrečk iz blaga izpostavljajo še eno njihovo slabost: vrečke iz blaga naj bi predstavljale gojišče bakterij, ki ogrožajo naše zdravje. Do neke mere je to res, ampak če vrečko iz blaga redno peremo, se temu lahko izognemo. In tudi: neprimerno več nevarnih bakterij se nahaja recimo na kljukah od vrat, telefonih ter tipkovnicah – pa to nikogar ne moti.

4.3.4 Košare, cekarji, gajbice, kartonske škatle ipd.

Košare, cekarji ali gajbice imajo boljšo nosilnost od vrečk in so primerne za prenašanje težkih stvari. Niso sicer najbolj praktične za spraviti, tako kot vrečke, ki jih imaš lahko zložene v žepu ali torbici. So pa zato zelo primerne za načrtovane nakupe na tržnici ali večje nakupe v trgovinah.

V zadnjem času po nekaterih trgovinah opažamo, da ponujajo kupcem pri blagajni na voljo kartonaste škatle, ki so jim ostale od transporta živil in blaga (in teh je, verjemite, dnevno res ogromno in podjetja imajo ponavadi velike težave, kam z njimi, prav tako jih to predstavlja velik strošek). Ko pa jih brezplačno ponudijo svojim kupcem namesto vrečk, pa te škatle postanejo ponovno uporabne.

4.3.5 Priporočilo partnerjev projekta Vrečka na vrečko

V primerjavi z drugimi vrečkami so plastične, gledano na samo proizvodnjo, sicer res energetsko bolj varčne, saj z njihovo izdelavo porabimo manj energije, vode in tudi onesnaževanje zraka je manjše. So tudi primerne za reciklažo, vendar pa do slednje redko pride in ravno zato so plastične vrečke tako sporne za okolje, saj jih bolj pogosto vidimo viseti na drevesih, ob rekah, morju, ob vetru pa velikokrat plapolajo po zraku in končajo povsod drugje, kot bi morale.

Najboljši odpadek je tisti, ki ne nastane - zato ne odobravamo nobenih vrečk, ki so samo za enkratno uporabo. Naš nasvet je torej: uporabljajte vrečke, ki so namenjene večkratni uporabi. In ko se le-te obrabijo, jih odložite v temu primeren zabojnik.

5. Zakonodaja

5. 1 Ocena stanja

Čeprav embalaža predstavlja samo majhen delež proizvodnje in gospodarstva, bi si bilo vsakdanje življenje brez nje težko predstavljati. S tem, ko omogoča trgovanje in razdeljevanje dobrin, je embalaža odločilen dejavnik pri izbiri proizvoda in za dosego blagostanja, ki smo ga vsi deležni. Z letnim prometom okoli 100 milijard € je pakirna industrija pomemben gospodarski dejavnik v EU in zaposluje okoli 1,35 milijona ljudi. Vendar pa ta industrija vpliva tudi na okolje in ustvarja odpadke, katere pa recikliranje še zdaleč ne uspe v celoti predelati v nove uporabne surovine.

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži s spremembami (2004/12/ES in 2005/20/ES - v nadaljevanju; Direktiva) je ključna na nivoju EU za področje ravnanja z embalažo. Namen Direktive je kar najbolj zmanjšati negativne vplive in zagotoviti, da se z odpadno embalažo ravna odgovorno. S harmoniziranjem nacionalnih politik naj bi zagotovila, da bodo te politike medsebojno kompatibilne in da ne bo prišlo do izkrivljanj v notranjem trgu.

V drugem odstavku 1. člena Direktive je določeno, da je njen poglavitni cilj preprečevanje nastajanja odpadne embalaže, njena osnovna načela pa so še: ponovna uporaba embalaže, recikliranje in druge oblike predelave odpadne embalaže. Med drugim Direktiva opredeljuje nekatere osnovne pojme. Tako je v prvem odstavku 3. člena navedeno: "Embalaža" pomeni vse proizvode iz kakršnih koli materialov, ki se uporabljajo za shranjevanje in zaščito blaga, ravnanje z njim, njegovo dostavo in predstavitev, od surovin do obdelanega blaga, ki ga proizvajalec preda uporabniku ali potrošniku. Šteje se, da so embalaža tudi „nevračljivi predmeti“, ki se uporabljajo za enak namen.“

V istem členu Direktive je določeno, da obstajajo tri vrste embalaže, in sicer: (a) prodajna embalaža ali primarna embalaža; (b) skupinska embalaža ali sekundarna embalaža; (c) transportna embalaža ali terciarna embalaža – sem spadajo plastične vrečke.

Prve plastične nakupovalne vrečke so se pojavile na trgu embalaže leta 1957, vendar so pomembnejše mesto na njem dobile šele v 70-ih letih prejšnjega stoletja, ko je bil za njihovo pridobivanje iznajden poceni postopek, po katerem se porabi 20 do 40 odstotkov manj energije in vode kot za proizvodnjo papirnatih. Bolj problematično je njihovo uničenje. Tanka vrečka, narejena iz polietilena visoke gostote (HDPE - high density polyethilen), s povprečno uporabno dobo zgolj 12 minut, se po zavrženju ne razgradi še najmanj 1000 let. Pa tudi po tem obdobju se ne razgradi biološko (bio-degradation), temveč v njej poteka svetlobna razgradnja (photo-degradation) v vedno manjše toksične dele, ki onesnažujejo vodo in tla. Poleg kemičnega onesnaževanja pa plastične vrečke onesnažujejo okolje tudi v vizualnem in fizičnem smislu.

Zato ne preseneča, da so države po vsem svetu pričele s kampanjami in ukrepi za prepoved ali zmanjšanje uporabe plastičnih vrečk. Pri tem je treba povedati, da so pobudo pri tem prevzele dežele tretjega sveta: prva država, ki je prepovedala uporabo tankih plastičnih vrečk, je bil Bangladeš (2002). Leta 2005 so plastične vrečke prepovedale Eritreja, Ruanda in Somalija, Tanzanija pa je leto dni kasneje prepovedala uvoz in uporabo plastičnih vrečk za nakupovanje. Posebej radikalen je ukrep indijske države Himahal Pradeš, kjer vsakemu, ki uporablja tanko plastično vrečko, grozi do sedem let zapora ali denarna kazen do 100.000 rupij (približno 1525 EUR). Prav tako so spremembe na tem področju uvedli v Franciji, na Irskem, v Italiji in na Malti kot tudi v nekaterih zveznih državah ZDA, v Avstraliji, na Kitajskem in še bi lahko naštevali.

(Vir: http://www.reusethisbag.com/reusable-bag-infographics/plastic-bag-bans-world.asp).

5. 2 Ukrepi za zmanjšanje porabe plastičnih vrečk v nekaterih državah EU

5.2.1 Francija

V francoskem parlamentu je bil januarja 2006 izglasovan zakon o usmeritvah na področju kmetijstva, ki je v 47. členu do 1. januarja 2010 predvidel popolno prepoved izdajanja biološko nerazgradljivih plastičnih vrečk zastonj ali proti plačilu. Zoper ukrep pa se je decembra istega leta izrekla Evropska komisija, ker je bil v neskladju z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži, ki v 19. členu določa, da "države članice na svojem ozemlju ne ovirajo dajanja v promet embalaže, ki izpolnjuje določbe te direktive".

Parlament je zato poskusil s pristopom uvedbe davka na plastične vrečke. V oktobru 2008 je parlamentarna komisija za finance vložila predlog uvedbe ekološke takse (écotaxe). Vse plastične vrečke, ki so kupcem na voljo na izhodih trgovin, naj bi bile obdavčene s 15 centi, plastične vrečke za sadje in zelenjavo pa z 10 centi. Vlada je predlogu nasprotovala, pa tudi parlament ga ni izglasoval. Ponovno so s predlogom poskušali v decembru 2008, v katerem je predlagana enotna taksa v višini 12 centov za vsako plastično vrečko, vendar tudi ta ni dobil zadostne podpore.

5.2.2 Irska

Med državami Evropske unije, ki so uporabo plastičnih vrečk uspešno omejile, velja Republika Irska za najuspešnejši primer. Kot prva država na svetu je uvedla davek na plastične vrečke. Julija 2001 (pričetek veljavnosti v marcu 2002) je irski Oiereachtais sprejel dopolnitev zakona o ravnanju z odpadki (Waste Management (Amendment) Act, 2001), s katerim je uvedel plačilo posebnega davka na plastične vrečke. Davek je poimenovan okoljski davek (environmental levy), v vsakdanji rabi pa se je zanj uveljavil izraz plastax. Zakon je v 72(3). členu določil davek za vsako plastično vrečko, ki jo prodajalec izda kupcu. Po besedilu zakona je kot plastična vrečka

definirana vsaka vrečka, ki je izdelana v celoti ali deloma iz plastike in ki je strankam na voljo na mestu prodaje v samopostrežnih trgovinah, servisnih postajah ali na razprodajah. Izjeme, za katere takse ni treba plačati, pa predstavljajo vrečke, ki jih v trgovini uporabljajo za zavijanje svežega mesa in rib, trajne vrečke (bags for life), ki stanejo več kot 70 centov, in vrečke v trgovinah na letališčih (v območju po varnostnem pregledu) oz. pristaniščih ter letalih oz. ladjah (Waste Management Act).

Uvedbo zakona je na Irskem spremljala tudi organizirana kampanja proti uporabi plastičnih vrečk, kar je uporabo plastičnih vrečk zmanjšalo za kar 94 odstotkov. Plastične vrečke same po sebi sicer niso prepovedane, vendar pa je njihova uporaba oz. nošenje postalo praktično popolnoma družbeno nesprejemljivo. Ko se je v letu 2006 uporaba plastičnih vrečk na prebivalca spet pričela nekoliko povečevati, je bil v letu 2007 davek na plastične vrečke zvišan z začetnih 15 centov na 22 centov. V 72(6)(1). členu namreč zakon določa, da lahko v vsakem finančnem letu minister za finance znesek davka ustrezno spremeni. Od leta 2002 je Irska z davkom na plastične vrečke zbrala že 75 milijonov evrov (povzeto po: Waste Management Act; Motivated by a Tax, Irish Spurn Plastic Bags; The tax that could spell the end of the plastic bag).

5.2.3 Malta

Ekološki prispevek na plastične vrečke (eco contribution) po irskem zgledu je s 28. januarjem 2009 uvedla tudi Malta, v veljavi pa je od 1. marca 2009, kar je dalo prodajalcem čas, da se prilagodijo novi zakonodaji. V skladu z njo mora biti na vsaki vrečki, ki je dana ali prodana kupcu, v dovolj velikem fontu (2 cm) napisano ime podjetja, ki jo je izdelalo, naslov, registracijska številka podjetja, ki je zavezanec za plačevanje ekološkega prispevka, ter številka serije, v kateri je bila vrečka narejena. Za vsako vrečko, dano v uporabo, mora biti ne glede na njeno sestavo (plastična, biološko razgradljiva, itd.) kupcu zaračunano 15 centov. Zaračunan znesek mora biti za vsako vrečko posebej razviden iz računa, ki je izstavljen kupcu. Prodajalce, ki tega ne storijo, lahko pristojni davčni inšpektorji kaznujejo z denarno kaznijo od najmanj 1000 EUR za prvo kršitev do 2500 EUR za četrto kršitev v obdobju manj kot 24 mesecev, prodajalcu pa lahko za najmanj en teden do največ enega meseca celo prepovejo opravljanje dejavnosti (New initiative regarding plastic carrying bags).

Treba pa je opozoriti, da so malteški mediji že drugi dan po pričetku veljavnosti novih prepisov ugotovili, da prodajalci v strahu pred izgubo strank vrečke kupcem dajejo zastonj in na računih prikažejo, kot da so jim vrečko zaračunali, dejansko pa znesek poravnajo sami.

Prav tako je treba omeniti, da so na Malti davek na plastične vrečke prvič uvedli že leta 2005, vendar je ta ukrep uspel le kratkoročno, in to kljub temu, da je razlikoval med plačevanjem prispevka glede na vrsto vrečke (biološko razgradljive vrečke - brez prispevka, razgradljive vrečke - 1 cent, plastične vrečke - 6 centov). Prodajalci so namreč za plastične vrečke zaračunavali enako takso kot za razgradljive.

Okoljski odbor malteške Zbornice za trgovino, podjetništvo in industrijo je vladi še v februarju 2009 neuspešno predlagal, naj ohrani lestvico prispevkov glede na vrsto oz. surovinsko sestavo vrečke (Times of Malta; Malta Today; The Malta Chamber of Commerce).

5.2.4 Slovenija

Društvo Ekologi brez meja je po akciji Vrečka na vrečko decembra 2010 skupaj z nekaterimi poslanci podalo predlog Zakona o omejevanju rabe nakupovalnih vrečk. Marca so predlog zakona obravnavali v Državnem zboru. Kljub načelni podpori Vlade do sprejetja Zakona o omejevanju rabe nakupovalnih vrečk ni prišlo. MOP je medtem pripravljal spremembe dveh ključnih uredb s tega področja, Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo in Uredbo o spremembi Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže. Za naš predlog je bila ključna zadnja. Po pripravi časovnice za spremembe uredb je MOP presodilo, da je pot do predlaganega prispevka preko uredb boljša in hitrejša.

Predlog Zakona o omejevanju rabe nakupovalnih vrečk je bil tako umaknjen, MOP pa se je ob tem zavezal, da bo predlagane rešitve iz ZOUNV implementiralo v nove uredbe.

Osnutek Uredbe o spremembi Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže je bil v javni obravnavi.

Iz javne obravnave je MOP prejel jasno sporočilo, da proizvajalci nakupovalnih vrečk in njihova združenja ostro nasprotujejo uvedbi povišane dajatve na nakupovalne vrečke. Razlog: Dajatev na nakupovalne vrečke plačujejo proizvajalci nakupovalnih vrečk in ob dani gospodarski situaciji bi pomenilo za večji del, predvsem manjših proizvajalcev, preveliko finančno obremenitev in zaprtje proizvodnje.

Predlog je torej v tem trenutku zavrnjen s strani gospodarstva. Na osnovi pripomb v javni obravnavi mora torej MOP najprej uskladiti stališča s proizvajalci vrečk in njihovimi združenji.

Ekologi brez meja bi pričakovali, da bo MOP obema stranema vsaj enkrat dal priložnost, da soočita svoja mnenja in da skupaj pridemo do konstruktivne rešitve. Glede na to, da smo bili predlagatelj sprememb, bi pričakovali tudi bolj ažurno obveščanje in vsaj več priložnosti za dialog med deležniki.

Zagotovo je smer, ki jo predlaga društvo Ekologi brez meja tudi usklajena s cilji Evropske komisije - ta je avgusta in septembra v državah članicah pozivala vlade, naj predlagajo ukrepe za zmanjševanje porabe plastičnih vrečk. Eden izmed najbolj učinkovitih je gotovo dajatev s sočasno in kontinuirano ozaveščevalno kampanjo.

Podrobnosti:
http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/dokumenti/embalaza_dajatev_s.doc

6. Kako se izognete drugi plastični embalaži

Kupujem lokalno, saj je tako manj verjetnosti, da so stvari prepakirane.

Kupujem izdelke, ki imajo manj embalaže.

Če že kupim izdelke z veliko embalaže, čimveč te embalaže pustim že v trgovini, saj jih bom tako spodbudil, da bodo začeli razmišljati o tem, ker bodo tako oni odgovorni zanjo.

Kupujem mleko na mlekomatu ali pri lokalnem kmetu.

Pijačo kupujem le v steklenicah, plastenke so tako in tako škodljive zdravju.

Kupujem svež kruh in ne tistega, ki je zavit v plastično folijo. To velja tudi za druge dobrine.

Ne kupujem zmrznjene embalaže, sploh, če je v plastiki.

V trgovino prinesem svojo posodico za drobno sadje, meso ipd.

Kupujem v večjih količinah (večja embalaža) in tako, da se lahko embalaža ponovno napolni.

Vodo nosim s seboj v svoji steklenici.

Vedno imam s seboj lonček za kavo, da ne uporabljam tistih plastičnih, ki so namenjene enkratni uporabi.

6. 1 Viri in literatura

Arhiv Društva Ekologi brez meja in spletna stran www.ebm.si

http://www.ecovitae.org/index.php?id=51&projekt_id=37

Revija Okolje in odpadki, feb 2009

http://plasticfreeguide.com/

http://www.reusethisbag.com/reusable-bag-infographics/plastic-bag-bans-world.asp

7. Sodelujoči: partnerji, soorganizatorji, pridruženi partnerji

7. 1 Partnerji projekta

7.1.1 Društvo Ekologi brez meja

Društvo Ekologi brez meja je neprofitno združenje, ki si prizadeva izboljšati stanje okolja s poudarkom na področju ravnanja z odpadki. To dosega s spodbujanjem sodelovanja ter aktivacije posameznikov in organizacij v njihovem lokalnem okolju.

Spletna stran: www.ebm.si

7.1.2 Društvo Eco Vitae

Društvo Eco Vitae je društvo, ustanovljno leta 2003 s strani študentov varstva okolja Fakultete za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici, ki želijo v slovenski prostor vnesti nove načine zadovoljevanja potreb, ki mnogo manj obremenjujejo okolje. Njihovi glavni področji aktivnosti sta odpadki in promet. Posežejo pa tudi po projektih vode in biodiverzitete. S strokovnim znanjem, ki ga stalno nadgrajujejo, svetujejo in pomagajo nam na poti do okolju prijaznejšega dela in bivanja. Spletna stran: www.ecovitae.org

7.1.3 The Miha Artnak

Miha je vsestranski umetnik vizualnih komunikacij. Je dobitnik številnih mednarodnih nagrad in priznanj, kot so Brumen, Golden Drum, nagrada slovenskega oglaševalskega festivala (SOF), Magdalena, ... Sodeluje na številnih razstavah, med katerimi je bila doslej najbolj opazna Grafitarji in Street Art razstava v Mednarodnem grafičnem likovnem centru (MGLC) v Ljubljani. Je soustanovitelj kreativne skupine ZEK in Kraljestva Mir.

Spletna stran: www.artnak.net

7.1.4 Oblikovalski studio Lukatarina

Katarina in Luka sta mlada oblikovalca, ki se najraje lotevata projektov v povezavi z ekologijo, okoljskimi problemi ter projekti na področju kulture. Vzporedno pa razvijata lastne izobraževalno raziskovalne projekte.

Spletna stran: www.lukatarina.net

7. 2 Soorganizatorka: Nataša Zuljan

Nataša Zuljan je vsestransko dekle, ki nam je že lansko leto nesebično pomagala pri organizaciji projekta Vrečka na vrečko.

7. 3 Soorganizator: Marko Orel

Po funkciji mentor svetovanja za študij v tujini in vodja informiranja. Po duši liberalni jezdec družbenih poljan, ljubitelj pisane besede in predan kreaciji glasbenih vsebin. Idealist, ki verjame v vse dobro in slabo ter realist,ki bo skušal doprinesti delček k izgradnji SRCa.

7. 4 Pridruženi partner projekta: Študentska hiša SRCe

SRCe je študentska hiša, ki pod eno streho združuje svetovalne in informativne podporne dejavnosti ter možnost začasnega bivanja za študente v stiski.

Spletna stran: www.studentska-hisa.si

7. 5 Partner fotonatečaja Vrečka na veji: Ekomagazin.si

Ekomagazin.si - portal z vsebino! Ekomagazin.si odpira vrata v svet zeleno obarvanih spoznanj in praks bivanja, skrbi za zdravje, telo in dušo, umetnost prehranjevanja, potovanj. Ekomagazin.si ponuja bazo ekoloških kmetij in trgovin s povezavo na zemljevid. Na portalu uporabnikom svetujejo strokovnjaki z različnih področij. Posebno pozornost namenjamo tudi ljudem, ki tako ali drugače sodijo v vsebinski okvir portala. Predstavljamo jih v obliki intervjujev in člankov. Osnovni namen spletnega portala Ekomagazin.si je informirati najširši krog bralcev oziroma obiskovalcev o novostih in trendih na področju ekoloških dognanj in praks ter jih ozaveščati in spodbujati za do sebe in okolja odgovoren način bivanja. Tak namen se vklaplja v splošne zahteve po udejanjanju družbeno odgovornega ravnanja in načina življenja.

Spletna stran: www.ekomagazin.si

7. 6 Gostujoči umetniki

7.6.1 Anselma

Izdelovalnica vsega (ne)mogočega. Na modni reviji se bodo predstavile pelerine, prispele na prvi Anselmin natečaj Moja pelerina. Vsaka pelerina ima za sabo svojo zgodbo, vse pa so narejene iz recikliranih materialov, vrečk, cerad, blazin, zaves za tuše...

Spletna stran: http://anselma.si/

7.6.2 TMpriboljški

Arhitektka Tjaša Mavrič je izdelala lično kolekcijo ročno izdelanih unikatnih modnih dodatkov, ki jih predstavlja pod imenom TM priboljški. Škarje, likalnik in spretna roka lahko iz nakupovalnih vrečk ustvarijo čisto nove izdelke. Vrečke, ki bi sicer končale svojo pot v smeteh, dobijo novo podobo. Reciklirani TMpriboljški, torbice, denarnice in mošnjički so primerni za vsakega in vsako priložnost. Z njimi se je predstavila na zaključnem uličnem dogodku v soboto.

Spletna stran: http://tmpriboljski.blog.siol.net/category/tm/

7.6.3 Rompom

Rompom je kolektiv štirih industrijskih oblikovalcev. Nuša Jelenec, Tilen Sepič, Andraž Tarman in Jurij Lozić so si ime sprva izbrali zaradi dobre izpeljave s končnico .com, izkazalo pa se je, da zelo dobro povzema njihovo delovno dinamiko, ki je energična, burna, čustvena, kaotična, strastna, a hkrati profesionalna, premišljena in izjemno pozorna na detajl.

Na zaključnem uličnem dogodku so se prestavili s produktom Kanta - koši za ločevanje odpadkov.

Spletna stran: http://rompom.com/

7.6.4 Natan Esku

Natan je likovni oblikovalec, ki se ukvarja s slikarstvom, fotografijo, ilustracijami in oblikovanjem. Na zaključnem uličnem dogodku je predstavil nekaj svojih izdelkov iz odpadkov.
Spletna stran: http://www.natanesku.com/pages/bio

7.6.5 Smetumet

Kulturno ekološko društvo Smetumet je posledica kritičnega razmišljanja in prevpraševanja problematike odpadkov in odnosa družbe do okolja ter soljudi. Skozi spoj umetnosti, ekologije,

oblikovanja in igranja problematiziramo posameznikov odnos do narave, potrošnje, odpadkov in sodobnega načina življenja. Aktivno, uspešno in vse bolj obširno deluje od leta 2007. So maloštevilen a uspešen, povezan, entuziastičen in energičen tim z inovativnim ter iskrenim pristopom do svojega dela.

Na zaključnem uličnem dogodku so predstavile svoje izdelke iz plastičnih vrečk in kavne embalaže.

Spletna stran: http://www.smetumet.com

7. 7 Nastopajoči na zaključnem uličnem dogodku

7.7.1 Improleptika

Improleptika je gledališka skupina, ki zadnjih nekaj let skrbi za improvizirano spontano odersko zabavo občinstva in jih uvrščamo v sam vrh improvizatorjev. Tako festivali kot klubi in mladinski centri so jih sprejeli z odprtimi rokami, veliko pa so nastopali tudi po gledaliških dvoranah. Izhajajoč iz ljubljanskega KUDa France Prešeren, kjer so se kalili v Impro ligi, se vanj še vedno vračajo, mnogi od njih pa še vedno aktivno sodelujejo v tej državni improvizacijski ligi.

7.7.2 Kosta

Kosta MC je eden vidnejših slovenskih predstavnikov hip hop scene. Z rapom se je pričel ukvarjati že leta 1994 v gimnaziji, MTV pa mu je to, še takrat neznano zvrst glasbe v Sloveniji, prikazal do take mere, da je pričel tudi profesionalno rimati. Ljubljančan ostaja družbeno angažiran in kritičen v vsakdanjih tematikah sociale, vprašljive pravne države ter krize današnjih vrednot.

Spletna stran: http://www.kostamc.com/

7.7.3 Šola za nastopanje BAST

Šola za nastopanje Bast je plesna šola in šola solo petja za učence, dijake in študente. Poučujejo najpopularnejše plesne in pevske stile: Hip Hop, Jazz, Modern, Break Dance, Rock, Pop in R'n'B. Za javnost organizirajo prireditve, mjuzikle, koncerte ter nastope za televizijo in druge priložnosti v lastni produkciji in v sodelovanju z drugimi. Udeležujejo se festivalov in tekmovanj na državni, evropski in svetovni ravni.

Plesalci šole za nastopanje Bast, ki sodelujejo pri plesnem spektaklu »Who's Bad?«: Nejc Osovnikar, Jan Kozina, Nik Kidrič, Nika Gregorin, Ines Gorkič

Spletna stran: http://www.bast.si/

7.7.4 Simpl, Perro, Rudstah (Datura, Nedelaz)

Trije glasni urbani fantje, ki na ritem strogo nadzorovano lučajo sesekljane zloge. Že vrsto let pridno vadijo po zakloniščih in z ostalimi artisti dodajajo delčke k mozaiku slovenske hip hop kulture. V nemoralnem in kaotičnem vsakdanu iščejo inspiracijo za preklinjanje in sorodnim dušam ponujajo kratek oddih od gužve na cesti.

7.7.5 Žakpižon in Felis Catus

Žakpižon in Felis Catus sta DJ-a iz ljubljanskega kolektiva Don't make new people. Žanrsko se nerada opredeljujeta, obožujeta pa različne vrste sira, jošk in housa.

7. 8 Glavni podporniki in pokrovitelji

7.8.1 Luka Koper – donacija preko sklada Živeti s pristaniščem

Z mislijo na prihodnje rodove, ki bodo na Obali živeli, ustvarjali in odraščali, urejajo pristanišče. Prizadevajo si za čimprejšnje dokončanje priprave Državnega prostorskega načrta, ki ureja prostorsko ureditev in širitev pristanišča, skladno z veljavno zakonodajo in okoljevarstvenimi priporočili. Usmerjeni so v ohranjanje naravnega okolja in sožitje z vsemi lokalnimi partnerji. Prizadevanja za kvalitetno in družbeno odgovorno delovanje Luke Koper bodo tudi v prihodnje predstavljali strokovni javnosti.

Spletna stran: http://www.zivetispristaniscem.si/index.php?lang=slo

7.8.2 Radio Center - medijski pokrovitelj fotonatečaja Vrečka na veji in projekta Vrečka na vrečko

Radio Center je nastal leta 1999 in je prvi slovenski radio z znanjem ter izkušnjami tujih radijskih postaj na področju glasbe, informativnih in zabavnih vsebin. Leta 2004 se je začel širiti preko meja lokalne skupnosti, danes pa je prepoznaven kot urbana radijska postaja nacionalne pokritosti. Radio Center in njegove moderatorje – Polono Požgan & Saša Pappa, Štefka Bratkoviča, Špelo Močnik, Tejo Kralj in Sebastijana Matula; dnevno posluša preko 100 000 poslušalcev širom celotne Slovenije, v letih 2007, 2008, 2009 in 2010 pa je prejel nagrado Viktor popularnosti za najbolj priljubljeno radijsko postajo.

Spletna stran: http://www.radiocenter.si

7.8.3 Nebesa - pokrovitelj 1. nagrade fotonatečaja Vrečka na veji (dve nočitve za dve osebi v Nebesih)

Nebesa so kraj tik nad vasjo Livek. So kraj, od koder se ponuja čudovit razgled na turkizni trak Soče in obsoške kraje od Kobarida do Tolmina, niz podkrnskih vasi okoli Drežnice in Vrsnega, visoke gore krnskega, kaninskega in Stolovega pogorja, kopasti Matajur, furlanske ravnice s Čedadom na sredini in Gradež v zalivu Jadranskega morja. Kraj je dobil svoje nenavadno ime pred pol stoletja, ko je med prebivalci s slovenske in italijanske strani meje zaslovel kot smučarsko središče z nebeškimi pogledi in razpoloženji. Zaradi blagih zim brez snega in gospodarske krize smučišče že leta ne obratuje več. Ostale so tri zarjavele žičnice, sredi pobočja kopastega Kuka, kjer je včasih stala smučarska koča, pa je danes moderno turistično naselje. Njegova lastnika, zakonca Katja in Bojan Roš, novinarka in zdravnik, sta ga zgradila predvsem za lastno dušo. Vsem ljubiteljem narave in miru pa v turističnem naselju nudita z vsem za prijetno, samostojno in udobno življenje opremljene štiri hiše s teraso, ki obenem predstavljajo tudi izhodiščno točko neskončnih izletov v naravo in bližnjo okolico.

Spletna stran: http://www.nebesa.si

7.8.4 Nikon - pokrovitelj 2. nagrade in 3. nagrade fotonatečaja Vrečka na veji

Nikon od leta 1917 dokazuje svojo daljnovidnost in uresničuje optične vizije. V svoji panogi so eno od najdlje obstoječih podjetij na tržišču. Nikon že dolgo ne pomeni več le visoko razvite tehnologije in brezkompromisne kvalitete na področju analognih fotoaparatov in kakovostnih objektivov - ampak so vodilno vlogo uveljavili tudi pri digitalnih profesionalnih in kompaktnih fotoaparatih. Podjetje Nikon deluje tudi na področjih, kot so optični merilni aparati, mikroskopi z visoko zmogljivostjo in industrijske naprave za proizvajanje polprevodnikov. Tradicionalno je Nikon že desetletja vodilna znamka med profesionalnimi fotografi. Nikon vsakomur ponuja ustrezno orodje, s katerim lahko naredi enostavno odlične fotografije.

Spletna stran: http://www.nikon.si

7.8.5 Citadela - razvoj aplikacije za fotografije in spletne strani fotonatečaja Vrečka na veji

Podjetje razvija nove tehnologije in izdeluje izdelke, ki jih odlikuje inovativnost. So fleksibilen in nekonvencionalen tim, ki ga sestavljajo mladi zavzeti strokovnjaki. Z upoštevanimi možnimi razvojnimi koraki v prihodnosti je stroškovna učinkovitost dela vedno na visoki ravni. Znanje je njihova moč in prednost. Naročnikom ga posredujejo skozi produkte, celovite tehnologije ali zgolj skozi svetovanje in inženiring. Največ izkušenj in strokovnih znanj imajo na področju računalniškega programiranja (podatkovne baze, servisi, strežniki, distribuirane obdelave, gonilniki, image processing, računalniško upravljanje strojev,...) in grafike (multimedija, 3-D

grafika, spletne grafike, animacije, varnostne tiskovine,...), a se poglobijo v vsako novo področje, ki je povezano z naročnikovim problemom.

Spletna stran: http://www.citadela.si

7.8.6 Europlakat – oglasni prostor zmagovalnih fotografij fotonatečaja Vrečka na veji

Europlakat d.o.o. je vodilni ponudnik na področju t. i. »out of home« oglaševanja v Sloveniji. Organizacijam in posameznikom pomagamo uspešno komunicirati tam, kjer klasični tiskani in elektronski ter sodobni spletni mediji ne dosežejo njihovih naslovnikov. Z našo mrežo oglaševalskih površin, ki vključuje velike oglasne panoje, svetlobne vitrine in roto ter rolling board panoje, zagotavljamo nacionalno pokritost in hkrati omogočamo ciljno komuniciranje na lokalnem nivoju.

Spletna stran: http://www.europlakat.si

7.8.7 Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice, d.o.o. - prostor za dogodke, stojnice in skladišče

Podjetje, ki se ukvarja z urejanjem in čiščenjem javnih tržnic, javnih parkirnih površin in vzdrževanja občinskih cest.

Spletna stran: http://www.lpt.si/

7.8.8 Drugi podporniki - material ali storitve

Planet Siol.net

Ekoteka d.o.o.

BTC City

Pro Commerce d.o.o.

Si.mobil

Tisa d.o.o.

Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG)

Tempora

Prozvok d.o.o.

Proprom

Printam.si

Kralji ulice

Cankarjev dom

Snaga d.o.o.

Mestna občina Ljubljana (MOL)

Robert, urednik pričesk

Super d.o.o.

KUD Plac

Pizzerija HAM-HAM